

Seppo Kärkkäinen

Korttijengin matka Bhutaniin

Kuvallinen matkapäiväkirja

Elektraflex Oy

Korttijengin matka Bhutaniin

Seppo Kärkkäinen

Kansikuva: korttijengi ja oppaamme Dawa tiikerinpesän edustalla Parossa

© 2015 Seppo Kärkkäinen sekä Jarmo Elovaara, Yrjö Laiho ja Erkki Lakervi (kuvat)

Kustantaja: Elektraflex Oy, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN 978-952-93-5629-4 (sid.)

ISBN 978-952-93-5630-0 (EPUB)

Alkusanat

Olemme opiskeluaikaisia kavereita, opiskelimme yhtä aikaa 1960-luvulla teknillisen korkeakoulun sähköosastolla. Myöhemmin olemme osin olleet myös työtovereita. Tällä hetkellä olemme jo periaatteessa eläkkeellä ja 70-ikävuoden kahta puolta. Joukkoomme kuuluvat Jarmo Elovaara Helsingistä, Yrjö Laiho Espoosta, Erkki Lakervi Tampereelta ja allekirjoittanut Espoosta.

Pidämme tiiviisti yhteyttä tapaamalla muutaman kerran vuodessa mm. pokeria pelaamalla, mistä syystä kutsumme porukkaamme korttijengiksi. Olemme matkustelleet aika paljon työn ja vapaa-ajan puitteissa yhdessä ja erikseen. Eläkkeelle jäätyämme teimme 2010 kierroksen eteläisellä Tyynellämerellä (Yrjö ei ollut mukana ja Jarmo osittain): Hongkong - Fidzi - Uusi-Seelanti - Vanuatu - Samoa - Fidzi - Macao. V. 2012 olimme pari viikkoa Madagaskarilla.

Keväällä 2014 aloimme jälleen suunnitella uutta reissua ja kohteeksi valikoitui Bhutan. Matkan toteutimme maaliskuussa 2015 matkatoimisto Aventuran avustuksella. Tämä kirjanen kuvaa osin päiväkirjamaisesti matkaamme kuvin höystettynä.

Matkasimme autolla oppaan ja kuljettajan kanssa n. 400 km välillä varsin huonokuntoisia teitä lännestä Parosta Bumthangin laaksoon, jossa itäisin kohde oli Ura. Bumthangista palasimme lentäen Paroon.

Matka osoittautui varsin mielenkiintoiseksi. Maisemat olivat henkeäsalpaavat sekä visuaalisesti että fyysisesti n. 3000 metrin korkeudessa. Matkan aikana opimme runsaasti luonnosta, historiasta ja buddhalaisuudesta sekä sen vaikutuksesta bhutanilaisten elämään. Erityisesti kaksi henkilöä tuli matkan aikana vastaan lähes päivittäin: Guru Rinpoche (tunnetaan myös nimellä Padmasambhava) toi buddhalaisuuden maahan 700-luvulla ja Ngawang Namgyal (tunnettu myös nimellä Zhabdrung Rinpoche) yhdisti maan ensimmäisen kerran 1600-luvulla. Heihin liittyviin luostareihin, temppeleihin ja linnoituksiin sekä tarinoihin törmäsimme eri puolella maata.

Espoossa toukokuussa 2015,

Seppo Kärkkäinen

Taustaa Bhutanista

Bhutanin kuningaskunta eli Bhutan on pieni sisämaavaltio Himalajalla Intian ja Kiinan (Tiibetin) välissä. Bhutan ulottuu subtrooppiselta alangolta Himalajan vuoristoon, ja korkeuserot maan eri osien välillä ovat jopa yli 7 000 metriä. Pinta-ala oli 2002 38394 km². Pohjoisessa raja Kiinan (Tiibetin) kanssa on ollut kiistanalainen ja mm. Kula Kangrin huippua (7554 m) ovat bhutanilaiset aiemmin pitäneet omanaan, mutta nyttemmin se luetaan Kiinalle kuuluvaksi. Bhutanin talous perustuu maa- ja karjatalouteen, mutta metsätaloudella, vesivoimalla, matkailulla ja kehitysavulla on myös tärkeä osa maan taloudessa. Arviot maan väkiluvusta on korjattu yli kahdesta miljoonasta noin 753 000:een. Bhutanin pääkaupunki ja suurin kaupunki on Thimphu.

Bhutan on maailman eristyneimpiä valtioita, sillä hallitus säätelee ulkomaisia vaikutteita ja matkailua säilyttääkseen maan buddhalaisuuteen perustuvan kulttuurin. Noin 70 % bhutanilaisista seuraavat tiibetiläistä Vajrayana buddhismia, joka on myös valtion uskonto, vaikka Bhutanissa onkin periaatteessa uskonnonvapaus. Suurin osa Bhutanin

buddhalaisista noudattaa Tiibetin buddhalaisuuden Drukpa Lineage koulukuntaa Kagyu-koulusta tai Nyingma-traditiota. Myöhemmin oppaamme kertoi, että Bhutanin enemmistö etenkin maan länsiosassa kannattaa edellistä, jossa munkkius on elinikäinen eivätkä munkit saa mennä naimisiin. Jälkimmäisessä koulukunnassa munkit sensijaan saavat lähteä luostarista ja mennä naimisiin ja saada lapsia. Maassa on lukuisia kieliä, virallinen kieli on dzongkha ("dzongien kieli"). Englanti on opetuskielenä kaikissa kouluissa ja nuorempi polvi puhuu sitä.

Bhutan on ollut monarkia vuodesta 1907. Aiemmin kuningas hallitsi suoraan, mutta vuodesta 2008 maa on ollut perustuslaillinen monarkia. Bhutanissa pidettiin tuolloin ensimmäiset demokraattiset vaalit. Muitakin uudistuksia on tapahtunut viime vuosina. Vuonna 1999 maassa alettiin sallia televisiolähetykset ja internet. Monet bhutanilaiset tosin väittävät että televisio on lisännyt materialismia ja rikollisuutta sekä saanut ihmiset hylkäämään perinteiset arvot.

Bhutanin osat

Bhutan jaetaan neljään hallinnolliseen alueeseen (dzongdey). Jokainen dzongdey jaetaan puolestaan piirikuntiin (dzongkhag), joita on 20. Suuret piirikunnat jaetaan lisäksi pienempiin dungkhageihin. Alimmalla tasolla kyläryhmät muodostavat gewog-nimisen yksikön, jota johtaa kansalaisten valitsema gup.

Maantiede

Bhutanin pohjoisosa koostuu kaaresta lumihuippuisia vuoria, ja korkeimmilla alueilla ilmasto on erittäin kylmä. Suurin osa pohjoisen vuorista on yli 7 000 metrin korkuisia. Korkeimman huipun on väitetty olleen Kula Kangri, 7 553 metriä, mutta topografisten tutkimuksien mukaan Kula Kangri on kokonaisuudessaan Tiibetissä ja kiinalaisten tekemissä uusissa mittauksissa Gangkhar Puensum, joka tunnetaan maailman korkeimpana yhä valloittamattomana vuorena, olisi korkeampi: 7 570 metriä. Pohjoisella alueella vuorilta tulevat joet tuovat vettä laaksoihin, joiden alppiniittyjä käytetään laidumina. Harva väestö koostuu vaeltavista paimenista.

Mustat vuoret Keski-Bhutanissa muodostavat vedenjakajan kahden jokijärjestelmän välille: Mo Chhu ja Drangme Chhu. Mustien vuorten huiput ovat noin 1 500–4 900 metriä korkeita ja joet ovat kaivertaneet alueelle syviä rotkoja. Rinteet ovat liian jyrk-

Kansalliseläin takin

Kansallislintu korppi

Kansallispuu sypressi

Kansalliskukka sininen unikko

kiä maanviljelyyn, joten ne ovat säilyneet metsäisinä. Maan keskiosan metsät tuottavat suurimman osan Bhutanin metsäteollisuuden raaka-aineesta. Bhutanin tärkeimmät joet ovat alueen läpi virtaavat Amo Chhu eli Torsa, Wang Chhu eli Raidak, Mo Chhu eli Sankosh ja Manas. Monsuunisateista ja Himalajan jäätiköiden sulamisvesistä alkunsa saavat joet laskevat Brahmaputraan Intiassa ja edelleen Gangesiin.

Etelässä Siwalikvuoria peittävät tiheät lehtipuumetsät. Vuoret nousevat vielä noin 1

500 metriin ja loppuvat aivan etelässä subtrooppiseen duar-tasankoihin. Suurin osa duareista sijaitsee Intiassa, mutta 10–15 kilometriä leveä kaistale ulottuu Bhutaniin.

Bhutanin ilmasto riippuu korkeudesta ja vaihtelee etelän subtrooppisesta ylänköjen lauhaan ilmastoon ja maan pohjoisosan arktiseen ilmastoon. Bhutanissa on viisi selkeää vuodenaikaa: kesä, monsuunikausi, syksy, talvi ja kevät. Monsuunisateet tuovat 60–90 prosenttia alueen sademäärästä. Ne ovat rankimpia Länsi-Bhutanissa, Etelä-Bhutanissa kesät ovat keskimääräistä kuumempia ja kosteampia ja talvet viileitä. Maan keski- ja itäosassa taas ilmasto on lauha ja kuivempi kuin lännessä. Pohjoisessa on alueita, joissa sadetta saadaan vuosittain vain 40 millimetriä, yleensä lumena. Keskiosan lauhkealla alueella taas sataa tyypillisesti 1000 millimetriä vuodessa, ja paikoin on mitattu jopa yli 7 000 millimetrin vuosisateita. Sateet ajoittuvat heinä-syyskuulle, ja ne aiheuttavat usein paikallisia äkkitulvia ja maanvyöryjä.

Bhutanista yli 70 prosenttia on metsien peitossa. Maassa on yhdeksän luonnonsuojelualuetta, jotka yhteensä kattavat yli neljänneksen maan pinta-alasta. Suojelualueiden päätarkoitus on nimensä mukaisesti suojella luontoa, ei niinkään tarjota matkailijoille elämyksiä. Saktengin kansallispuisto on perustettu myyttisen lumimies Jetin suojelemiseen. Metsätyyppi vaihtelee korkeuden mukaan alankojen trooppisesta metsästä vuoristojen havumetsiin. Maassa kasvaa 46 alppiruusulajia, joita näimme yli 3000 m korkeudessakin, ja yli 200 rohtoina käytettävää yrttiä sekä monia harvinaisia kämmeköitä. Kansalliskukka on sininen unikko, *Meconopsis grandis*. Korkeilla alueilla elää lumileopardia, puolilampaita, kultapandoja, tiikereitä, takineita ja murmeleita. Lauhkealla vyöhykkeellä tavataan tiikereitä, leopardia, goraaleita ja muntjakkeja. Etelän trooppisissa metsissä elää puuleopardia, kultalangureita ja intiansarvikuonoja. Bhutanissa on tavattu 670 lintulajia, joiden joukossa on monia endeemisiä lajeja.

Historia

Varhaisin Bhutanissa muistiinkirjattu tapahtuma oli buddhalaisen pyhimyksen Padmasambhavan (tunnetaan myös nimellä Guru Rinpoche) kauttakulkumatka 700-luvulla. Bhutanilaiset pitivät häntä toisena Buddhana, ensimmäinen hän on nepalilainen prinssi Gautama Buddha, joka eli 400-500-luvulla eKr. ja jonka opetuksiin buddhismi perustuu. Näistä molemmista Buddhistä kuulumme lukuisia tarinoita matkamme aikana. Bhutanin varhaishistoriasta tiedetään vähän, sillä suuri osa vanhoista asiakirjoista tuhoutui vanhan pääkaupungin Punakhan palossa 1827. 900-luvulla Bhutanin

Bhutan on pääosin Himalajan vuoristossa sijaitseva sisämaavaltio, jonka rajanaapurit ovat Kiina(Tiibet)ja Intia. Maa on yksi maailman eristyneimmistä valtioista, joka pyrkii suojelemaan kansallista kulttuuriaan ja luontoaan mm. rajoittamalla turismia. Maa on kuitenkin pikkuhiljaa avautumassa ja mm. internet ja televisio tulivat luvallisiksi v. 1999. Maa on ollut kuningaskunta vuodesta 1907 ja buddhalaisuus vaikuttaa syvästi ihmisten elämään ja tapoihin. Kansalaisten hyvinvointia mitataan onnellisuusindeksillä.

Kirja kertoo kaveriporukan matkasta Bhutaniin keväällä 2015. Aluksi annetaan perustiedot Bhutanista ja sen historiasta. Matkan vaiheita ja havaintoja kuvataan päiväkirjamaisesti ja runsaasti kuvitettuna.

Seppo Kärkkäinen on eläkkeellä oleva VTT:n tutkimusprofessori, joka on jatkanut energia-alan konsultointia oman yrityksensä, Elektraflex Oy:n, kautta. Eläkkeelle jäätyään hän on myös voinut keskittyä enemmän harrastuksiinsa, joita ovat mm. matkailu, penkkiurheilu, sukututkimus ja mökkeily.

Tämä kirjanen on tulos yhdestä kaveriporukan kanssa tehdystä matkasta Bhutaniin

9 789529 356294